

**MAKTABGACHA TA'LIM TARAQQIYOTI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLI
YECHIMLAR**

Andijon davlat pedagogika instituti

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi

203-guruh talabasi

Madaminova Dilxazina Farxodjon qizi

Doi: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15233103>

Annotatsiya: ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimining rivojlanish bosqichlari, hozirgi holati, duch kelayotgan muammolar va ularni hal etish yo'llari tahlil qilingan. Maktabgacha ta'limning bolalar intellektual, jismoniy va axloqiy rivojlanishidagi o'rni yoritilib, tizimni yanada takomillashtirish istiqbollari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, davlat siyosati doirasida amalgam oshirilayotgan islohotlar, innovatsion metodlar hamda xususiy sektorni rivojlantirish muhimligi haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Maktabgacha ta'lim, ta'lim islohoti, maktabgacha ta'lim muassasalari, bog'cha, pedagogika, innovatsion ta'lim, ta'lim sifati, davlat-xususiy sheriklik, maktabgacha tarbiya, bolalar rivojlanishi, pedagog kadrlar, ta'lim dasturlari, O'zbekiston ta'lim tizimi, maktabgacha ta'lim qonunchiligi, zamonaviy metodlar, ta'lim strategiyasi.

Maktabgacha ta'lim bolalarning intellektual, jismoniy va axloqiy shakllanishi uchun eng muhim bosqichlardan biridir. Bu davrda bola tafakkuri, ijodiy qobiliyati va jamiyatga moslashish qobiliyati shakllanadi. Shu bois dunyo miqyosida maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. O'zbekiston ham bu yo'nalishda islohotlarni jadallashtirib, yangi dasturlarni amalga oshirmoqda.

Maktabgacha Ta'limning Taraqqiyoti

So'nggi yillarda O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimida quyidagi muhim yutuqlarga erishildi:

1. Qamrov darajasi oshdi – Davlat va xususiy bog'chalar soni ortib, bolalarni maktabgacha ta'lim bilan qamrab olish ko'rsatkichi sezilarli darajada yaxshilandi.

2. Yangi pedagogik texnologiyalar joriy qilinmoqda – Ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlar, STEAM-ta'lim va interfaol metodlardan keng foydalanilmoqda.

3. Xususiy sektorni rivojlantirish – Davlat-xususiy sheriklik asosida ko'plab yangi nodavlat bog'chalar tashkil qilinib, tanlov muhiti kuchaymoqda.

4. 2016-yil 29-dekabr – Prezidentning "2017-2021-yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2707-sonli qarori qabul qilindi. Ushbu hujjat maktabgacha ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, tarmoqni kengaytirish va malakali pedagog kadrlar bilan ta'minlashni nazarda tutgan.

Kadrlar tayyorlash sifati oshmoqda – Maktabgacha ta'lim muassasalari uchun malakali pedagoglarni tayyorlash bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqildi.

Mavjud Muammolar

Shunga qaramay, tizimda hal etilishi lozim bo'lgan ayrim muammolar ham mavjud:

1. 2017-yil 30-sentabr – Prezident farmoniga muvofiq, Maktabgacha ta'lim vazirligi tashkil etildi. Bu qaror bog'chalar qurish va ta'mirlash, ilg'or tarbiya uslublari va metodikalarini joriy etish bo'yicha ishlarni jadallashtirishga xizmat qildi.

Bog'chalar yetishmovchiligi – Ba'zi hududlarda bog'chalarning yetarli emasligi sababli bolalar qamrovi pastligicha qolmoqda.

2. Kadrlar yetishmovchiligi va malaka muammosi – Tajribali pedagoglarning yetishmovchiligi hamda mavjud kadrlarning malakasi yetarli darajada bo'lmasligi muammo tug'dirmoqda.

3. Ta'lim sifati va dasturlar mosligi – Ayrim bog'chalarda ta'lim dasturlari bolalarning yoshiga mos kelmaydi yoki eskirgan metodlarga asoslangan.

4. Oilalar bilan hamkorlik sustligi – Ba'zan ota-onalar bolalarni tarbiyalash jarayonida bog'chalar bilan yetarli darajada hamkorlik qilmaydi.

Muammolarni Hal etish Yo'llari

Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish muhim:

1. 2018-yil 9-sentabr – "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qarori imzolandi. Bu hujjat maktabgacha ta'limni boshqarishning zamonaviy mexanizmlarini joriy etish, tarbiya va o'quv jarayonini takomillashtirish hamda davlat-xususiy sheriklik asosida yangi bog'chalar tashkil etishni ko'zda tutdi.

2019-yil 8-may – Prezident "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarorni imzoladi. Ushbu konsepsiya maktabgacha ta'lim sohasidagi normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, bolalarning sifatli ta'lim bilan qamrovini oshirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etishni nazarda tutadi.

Yangi bog'chalar ochish va mavjudlarini modernizatsiya qilish – Davlat va xususiy sektor sherikligini yanada kuchaytirish orqali maktabgacha ta'lim muassasalarini ko'paytirish lozim.

2. 2019-yil 16-dekabr – "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi qonun qabul qilindi. Bu qonun maktabgacha ta'lim va tarbiya sohasidagi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari hamda bolalarning ta'lim olishga doir davlat kafolatlarini belgilab berdi.

Pedagoglar malakasini oshirish – Zamonaviy pedagogik metodlarni o'rgatish bo'yicha malaka oshirish kurslarini kengaytirish va innovatsion yondashuvlarni joriy qilish kerak.

3. Raqamli texnologiyalarni qo'llash – Bog'chalarda elektron o'qitish vositalari va multimedia resurslaridan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshiradi.

4. Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish – Oilalarni ta'lim jarayoniga faol jalb qilish uchun maxsus dasturlar ishlab chiqish lozim.

2023-yil 16-may – Prezident Shavkat Mirziyoyev maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish bo'yicha takliflar taqdimoti bilan tanishdi. Taqdimotda maktabgacha ta'lim qamrovini oshirish, yangi davlat bog'chalari qurish va xususiy sektorni kengaytirish masalalari muhokama qilindi.

Insoniyat jamiyatining hozirgi zamon rivojlanish darajasi mustaqil respublikamiz ijtimoiy hayotining barcha sohalarida amalga oshirilayotgan tub o'zgarishlarda o'z aksini topmoqda. Bunday o'zgarishlar shakl-shubhasiz, barkamol shaxsni tarkib toptirish bilan chambarchas bog'liqdir. Biz foydalanadigan ta'lim texnologiyalari shaxsni rivojlanishiga, mustaqil ishlashga o'rgatishi zarur. Rivojlangan mamlakatlar tajribalarini o'rganib, ularni sharoitimizga moslab tatbiq qilish kerak.

Ushbu qaror va farmonlar O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish, bolalarni sifatli ta'lim bilan qamrab olish va sohaga innovatsion yondashuvlarni joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Maktabgacha ta'lim, ta'lim islohoti, maktabgacha ta'lim muassasalari, bog'cha, pedagogika, innovatsion ta'lim, ta'lim sifati, davlat-xususiy sheriklik, maktabgacha tarbiya, bolalar rivojlanishi, pedagog kadrlar, ta'lim dasturlari, O'zbekiston ta'lim tizimi, maktabgacha ta'lim qonunchiligi, zamonaviy metodlar, ta'lim strategiyasi.

Hulosa qilib shuni aytish mumkinki, Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jamiyatning kelajagi uchun strategik ahamiyatga ega. Sifatli ta'lim va tarbiya olgan bolalar keyinchalik maktab va jamiyatga tez moslashadi hamda kelajakda muvaffaqiyatli shaxs sifatida shakllanadi. Shu sababli, bu sohada izchil islohotlarni davom ettirish va mavjud muammolarni zamonaviy yechimlar bilan bartaraf etish zarur.

O‘zbekistonni ta’lim tizimiga xorij pedagogikasidagi ilg‘or jixatlarni o‘zlashtirish, yangi - yangi samarali o‘quv

predmetlarini ta’lim tarkibiga kiritish bilan jahon davlat standartlari darajasiga olib chiqish osonlashadi. Buning uchun esa biz rivojlangan xorijiy mamlakatlardagi quyidagi ilg‘or tajribalarni ta’lim tizimimizda qo‘llay bilishimiz maqsadga muvofiqdir.

Maktabgacha ta’limni rivojlantirish orqali biz kelajak avlodning taqdirini belgilaymiz!

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirishga oid qaror va farmonlari.
2. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining rasmiy hujjatlari va statistik ma’lumotlari.
3. UNESCO (2023). Early Childhood Education: Global Perspectives and Challenges.
4. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
5. Piaget, J. (1952). The Origins of Intelligence in Children. Norton & Company.
6. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim sohasiga oid milliy dasturlar va metodik qo‘llanmalar.
7. Internet manbalari: O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta’lim vazirligining rasmiy sayti (www.mpe.uz), xalqaro tashkilotlarning rasmiy sahifalari.